

Suriyeli Dom Mültecilerin Türkiye'de ki durumu

Türkiye Hükümet'in Suriyeli Mülteciler için, 25 Haziran 2014'te, çıkardığı "Dilenci Genelgesi" Suriye'den gelen Çingene Topluluklarının (Dom mülteciler) ayrımcılığa ve kötü muameleye maruz kalınmasına neden oluyor. Bir yıldır bu genelge uyarınca pek çok kişi ailelerinden ayrı ya kamplara gönderildi yada yasal olmayan şekilde "sınır dışı" edildi. Bu genelgeyle birlikte asker ve polisler zaman zaman Dom mültecileri keyfi bir şekilde Suriye'ye geri gönderdi. Son günlerde bu olayların arttığı, bu topluluk üyelerinin, sokaklarda toplanıp, kamplara gönderildiği vakaların arttığı, bu haksız duruma maruz kalanların seslerini duyuramadığı pek çok örnekle karşılaşılıyor. Bir kaç gün önce Antep'te kiraladıkları evin sokağında oynayan iki kız çocuğu kolluk tarafından zorla alıkonulup kampa götürülmek istendi, torunlarını vermek istemeyen Feride İsmail isimli yaşlı kadın duruma müdahale etmek isteyince, kolluk yaşlı kadını da çocuklarla birlikte alıp kampa götürdü. Böylece aile bölünmüş oldu. Akrabaları onların geri dönmesini istiyor ve bu dertlerini kimseye anlatamıyorlar, çaresizce bekliyorlar. İdareciler bu genelgeyi öne sürüp, kampın bu insanlar için daha iyi koşulları olduğunu söylüyorlar. Dom mülteciler, mülteci kamplarında kalmıyorlar ve kalmak da istemiyorlar.

Bunun temel sebepleri: kamp sakinleri ve yetkililer tarafından önyargılı bir yaklaşıma ve ayrımcılığa maruz kalmaları; bu topluluklar etnik kökenleri sebebiyle ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Kamplarda etnik, dini ya da siyasi kutuplaşmalar; çoğunluğu yarı göçebe hayat süren bu topluluklar; dolaşım özgürlüğünün kısıtlanması; giriş-çıkış konusunda sıkı denetimler; izolasyon ve hapsedilme hissi, tarih boyunca doğayla iç içe yaşayan bu topluluklar için kampları yaşayabilecekleri mekan olmaktan çıkarıyor.

Bunlardan dolayı Dom mülteciler kendi kurdukları çadır kamplarında, derme çatma çadırlarda, yıkıntılarda ve terk edilmiş binalarda kalıyor. Kalacak bir yeri olmayanlar, sokaklarda,

parklarda yatıyor, ancak çok küçük bir kısmı, bir kaç aile bir arada, kiraladıkları evlerde kalıyorlar. Bu evler de daha çok Türkiye'de yaşayan Çingene topluluklarının mahallelerinde tutuluyor. Söz konusu genelge gereğince sık sık bu çadırlar yıkılıp, yakılıyor. Zaten gününbirlik bulabildikleri işlerle ancak yaşayabilen gruplar, kiraya verecek paraları olmadığı için sık sık yer değiştiriyorlar. Küçük şehirlerde daha çok baskıya maruz kaldıkları için İstanbul, Ankara, İzmir gibi, büyük şehirlere göç edip kalabalıklar içinde kayıp olmak istiyorlar.

Dom mültecilerin yaşam biçimleri onların, büyük çoğunluğunun, kayıt altına alınmalarını da engelliyor. Türkiye'deki Suriyeli Mültecileri kayıt altına alan AFAD bu topluluklara ulaşamıyor yada önyargılar nedeniyle kayıt işlemleri için isteksiz davranıyor. Bu gün pek çok topluluk üyesi kayıt merkezlerince verilen kimlik belgesine sahip değil. Topluluk üyeleri buna sebep olarak; sınırda ki izinsiz geçişler, kayıt işlemine ilişkin bilgi yetersizliği veya yanlış bilgilendirme, yetkililerle kontak kurmaktan kaçınma olarak açıklıyorlar. Öte yandan, çadırlarda ve harabelerde yaşayan topluluk üyeleri kayıt için, gerekli olan ikametgah belgesini alamıyorlar. Tüm bu koşulları sağlayanlar da, nedensiz olarak bekletiliyor bazen belgeleri dahi alınmıyor. Diğer taraftan bu toplulukların iş bulmak umuduyla yeniden göçebeliğe geçişleri alınan kartların sadece alındığı ilde geçerli olması sebebiyle, kayıt olup, yabancı tanıtım kartı almayı istemiyorlar. Bu karta sahip olamayanlar sağlık ve yardımlardan da yararlanamıyorlar. STK ve yardım örgütlerinin bu konudaki yardım talepleri, sokakta yaşamayı özendirileceği gerekçesiyle, konuyla ilgili yetkililerce de engelleniyor.

Derme çatma çadırlarda yaşayan, sokaklarda yardım toplayan ya da çalışan Dom mülteciler kolluk kuvvetlerinin keyfi müdahaleleriyle karşı karşıya kalıyor, bir hedef haline geliyorlar.

Türkiye'ye sığınan Dom mülteciler, iş bulma açısından çok büyük sorunlar yaşıyorlar. Gündelik iş umuduyla, gün boyunca, sokaklarda dolaşanlar, ağırlıklı olarak atık toplayarak ve geri dönüşüm gibi işlerde çalışarak, uzun çalışma süreleri, çok düşük ücretlerle iş bulabiliyorlar. Sömürü koşulları altında çalışmaya mecbur kalıyorlar. Kadınlar ve çocuklar, ya sokak satıcılığı yapıyor (mendil, çakmak vs.) ya da sokaklarda yiyecek ve yardım topluyorlar.